

Зміст

П'ятниця, 13	7
Мама	21
Діти. № 1: Ніколь	29
Діти. № 2: Себастьян	43
Тихе життя в Бранденбурзі	55
Росія	63
«Річковий лайнер»	79
Берлінські мітинги	91
День Солідарності	101
Подорож до білого коня	109
Ресторани	129
Коти в часи пандемії	141
Колізей	149
Втрачене літо	157
Цілковите невігластво риб	171
Тонкий лід	183
Пересуваємося за стрілкою	195

П'ятниця

«Автобус та водій продезінфіковані. Просимо дотримуватися дистанції і заходити у задні двері». Великий червоний аркуш із таким оголошенням закривав передні двері автобуса майже повністю, водійське місце відгороджувала червоно-біла бар'єрна стрічка. Я зайшов у задні двері й спробував придбати квиток у водія. «Здай назад, не догнав?» — гаркнув він.

На щастя, неможливо було зрозуміти, які саме побажання він виплюнув у свій респіратор. Я кивнув, подумки побажав йому у відповідь променів ковідної діареї на Великдень і сів ззаду.

Отже, не жарт. Тут, у Баден-Бадені, перевізників охопила паніка. Через пандемію ковіду кілька моїх подій уже скасували, оскільки федеральний уряд і вся країна зосередилися на одному — розірвати ланцюги зараження. Зі своїми читаннями та «Руссендиско» я, безперечно, ставав ланкою ланцюга. І на мені його слід було терміново розірвати.

За тиждень до того заборонили масштабні події на понад тисячу відвідувачів. Із понеділка заходи на понад сто учасників оголошено надзвичайно небезпечними. Це питання життя й смерті кожного з нас, сказав міністр фінансів і закликав громадянок та громадян залишатися вдома.

Заклади культури та мистецтва назвали місцями прискороного поширення хвороби й позачиняли. Увесь ранок мені телефонували керівники театрів, клубів та освітніх центрів, де планувалися читання чи дискотека, і запитували про альтернативні дати на осінь. Проведемо все з вересня до січня, казали вони. До того часу вся ця історія з вірусом закінчиться, казали вони. Таким був загальний настрій.

Зненацька я став безробітним, бо мало хто з організаторів дотримувався програми. Однак, попри погані новини, Ощадбанк у Аннаберг-Бухгольці хотів відзначити Міжнародний жіночий день зі своїми клієнтками, і казино в Баден-Бадені також не готове було відмовитися від мого виступу.

— Ви наш останній гість, — сказала комунікаційниця казино пані Хазе. — Після цього ми теж хочемо пригальмувати. Як казино ми маємо особливо ретельно дбати про власний імідж. Коли скасовано фестивалі і зачинено концертні зали, казино не може любісінько собі працювати. Це неприйнятно. Ми не можемо лишатися поодиноким небезпечним місцем, тож завтра зачиняємося. Але сьогодні — з нетерпінням чекаємо вашого виступу!

Я теж із нетерпінням чекав вечора, хоча довгий шлях із Аннаберг-Бухгольца до Баден-Бадена наляканою й зараженою Німеччиною виснажив мене вкрай. Далі трапився отой агресивний водій у респіраторі. В автобусі я і ще троє розсілися на максимально безпечній відстані. На лихо, я застудився і не міг приховати кашель. На кожне моє бухикання інші пасажири озиралися, як зацьковані, загнані в кут, смертельно залякані звірі.

Смерть відчувалася всюди. У кожному кутку — невидима, зрадницька, всюдисуща. Згідно з першими звітами, вірус виживав на всіх поверхнях до трьох днів без участі людини. Він міг бути на кожній клямці, кожному стільці, кожному унітазі, міг скористатися секундною слабкістю — варто лише приспустити захисний костюм у туалеті.

Що пильніше зиркали в мій бік пасажири, то більше я душився кашлем. Думаю, це психологічне. У кожному разі, я кашляв і кашляв, аж поки не вийшов на своїй зупинці. Біля готелю зустрів директора казино з чарівною дружиною-росіянкою Наташею. Він відкашлявся. Мене це дещо заспокоїло.

— З понеділка ми, вочевидь, не зможемо проводити жодних заходів, але сьогодні ще встигнемо, — посміхнувся директор. Сам він, на жаль, не зможе прийти.

— Застудився, на жаль, — додала жінка.

Вони щойно від лікаря, і директор узяв лікарняний. У ці непевні часи хворому кашливому керівникові краще не траплятися на очі працівникам.

Вони побажали мені вдалого виступу.

У готелі я намагався морально підготуватися до вечора. За годину до початку прийшло повідомлення: казино терміново припинило розважальну діяльність, включно з барами та ресторанами.

— На жаль, ми нічого не можемо вдіяти, Владіміре, — зателефонувала пані Хазе. Вона збиралася повернути кошти кожному з двохсот гостей запланованого вечора і особисто вибачитись.

— Розваг не буде, — продовжила вона, — але все-таки повечеряймо потім у Ріцці.

Ми домовилися зустрітися о пів на десяту. На щастя, ресторани ще працювали, але ніхто не знав, чи це надовго. Увечері, як і щороку, ми зібралися з книгаркою Маріон, піарницею пані Хазе та Арнольдом, керівником соціально-виховної служби. Звідки соціально-виховна служба в казино? Вона опікується здоров'ям гравців, психічним і фізичним. Гравці — як коти. Вони притлумлюють страждання, вдають із себе свіжих і бадьорих, а коли нарешті відкриваються — допомагати запізно. Соціально-виховна служба — це застереження та профілактика; простіше кажучи — турбується про захист.

Типовий відвідувач казино — охайний і здоровий. Акуратно зачесаний, чисто виголений та вбраний, вітається з персоналом, переважно грає за одним столом, уважно стежить за рулеткою і радіє виграшам сусідів. Але бувають і такі, що приходять неохайні й неголені. Такий гравець сіпається, бурчить, непривітний із персоналом і козликком стрибає від одного грального столу до іншого. Тоді керівник соціально-виховної служби робить відмітку й очікує дзвінка від родичів. Зазвичай телефонують протягом 24 годин. Син, донька чи дружина скаржаться, що їхнього батька чи чоловіка не впізнати. Той, мовляв, у страшному відчаї, має суїцидальні думки, лютує і, здається, рішуче налаштований лишити всі статки не родичам, а в казино. А дружина і діти розраховують на ці кошти, щоб насолоджуватися життям багатих утриманців. Тож просять соціально-виховну службу принаймні ненадовго заборонити гравцеві приходити в казино, щоб той хоч трохи отямився.